

[Terug naar de digitale krant](#) Luister naar

Kabinet probeert uit alle macht de chipindustrie in Nederland te houden

ACHTERGROND Het demissionaire kabinet loopt zich het vuur uit de sloffen om de Nederlandse chipindustrie comfort te bieden. ASMI, NXP en paradepaard ASML dreigen namelijk hun koffers te pakken. Of ze doen alsof, om hun fiscale voordelen veilig te stellen.

Yvonne Hofs / vk

vrijdag 8 maart 2024 om 02:57 aangepast 06:21

Bedrijfsterrein van chipmachinefabrikant ASML in Veldhoven.

beeld anp / Rob Engelaar

▸ **AMSTERDAM**

Peter Wennink, scheidend bestuursvoorzitter van chipmachinefabrikant ASML uit Veldhoven voelt zich donderdagochtend onheus bejegend. Vijf van de zes Tweede Kamerleden die hij op een symposium zou ontmoeten, laten op het laatste moment verstek gaan. Dit is het zoveelste bewijs dat Nederlandse parlementariërs innovatieve bedrijven niet op waarde weten te schatten, moppert Wennink. Als het zo moet, gaat ASML over de grens op zoek naar groenere graszoden. 'Overal ter wereld rollen ze de rode loper voor ons uit', zegt hij tegen aanwezige journalisten.

Minister van Economische Zaken Micky Adriaansens en minister-president Mark Rutte hebben de ASML-topman ook gehoord. Na het symposium in Den Haag mag hij in een persoonlijk onderhoud met de VVD-bewindslieden zijn politieke wensenlijstje op tafel leggen. Zijn voornaamste grief is dat de Tweede Kamer bedrijven als ASML zwaarder wil belasten. Of Rutte en Adriaansens kunnen zorgen dat die maatregelen worden teruggedraaid.

Wennink is zich ervan bewust dat hij veel politieke invloed kan uitoefenen, als hoofd van het paradepaard van de Nederlandse industrie. 'We hebben een speciale positie', zei hij eerder tegen de NOS. 'Dat geeft ons wel een plek aan tafel. En ik heb ook wel het idee dat mensen luisteren.'

speciale werkgroep

Dat laatste blijkt te kloppen: Adriaansens en Rutte hebben naar aanleiding van Wenninks klachten een speciale werkgroep opgetuigd die de noden van de Nederlandse chipindustrie moet lenigen. Ook de ministeries van Financiën en Sociale Zaken en Werkgelegenheid zijn bij dat actieplan betrokken.

ASM International en NXP Semiconductors, beide toeleveranciers van de chipindustrie, hebben de afgelopen maanden ook openlijke twijfels geuit of ze wel verder willen investeren in Nederland. Het vestigingsklimaat zou hier te guur worden. Deze bedrijven zijn niet gelukkig met de grote verkiezingsoverwinning van met name de PVV, geen partij die bekendstaat als grote vriend van multinationals. Het grote bedrijfsleven is gewend geraakt aan VVD- en/of CDA-regeringen, bij wie hun belangen min of meer in veilige handen waren.

Multinationals en grotere mkb-bedrijven hebben een sterke onderhandelingspositie tegenover de politiek.

Overigens had het bedrijfsleven, met ondernemersvereniging VNO-NCW als vaste spreekbuis, ook onder die kabinetten nog genoeg aan te merken op het Nederlandse 'vestigingsklimaat', de leefomstandigheden voor ondernemingen. Welke regering er ook zit: om de zoveel maanden verklaart een of andere ceo, of anders de VNO-NCW-voorzitter, dat het steeds slechter toeven is voor bedrijven in Nederland. Om in een adem door te voorspellen dat multinationals en masse zullen vertrekken als de bedrijfsbelastingen niet omlaag gaan.

De moeilijkheid voor politici is dat ze niet in de bestuurskamers kunnen meekijken. Ze weten nooit zeker of ze de vertrekdreigementen serieus moeten nemen, of dat ondernemers die alleen als chantagemiddel gebruiken om bange politici hun wil op te leggen.

Adriaansens deelde vorig jaar een onderzoek met de Tweede Kamer dat de redenen van bedrijven om (deels) naar het buitenland te verhuizen in kaart bracht. De belangrijkste zijn zeer bedrijfsspecifiek en strategisch van aard, zoals de wens van Unilever en Shell om hun Brits-Nederlandse aandeelhoudersstructuur te vereenvoudigen.

Andere veelgenoemde redenen zijn een betere beschikbaarheid van hoogopgeleid technisch personeel, lagere loonkosten en de wens dicht bij nieuwe afzetmarkten te zitten. Belastingvoordelen noemen bedrijven ook, maar die wegen volgens dat onderzoek minder zwaar.

Aan de andere kant kunnen multinationals er gemakkelijk voor kiezen hun investeringen in Nederland terug te schroeven ten gunste van landen die hun meer voordelen bieden. Multinationals en grotere mkb-bedrijven hebben een sterke onderhandelingspositie tegenover de politiek, omdat er in de EU en wereldwijd een race naar de bodem gaande is tussen landen die een zo gunstig mogelijk ondernemersklimaat willen scheppen.

Zo vertoonde de vennootschapsbelasting jarenlang in heel Europa een dalende trend, omdat landen haasje-over speelden in het bieden van de gunstigste fiscale omstandigheden om maar zoveel mogelijk bedrijven te lokken. Om dit mechanisme te stuiten geldt met ingang van dit jaar in de EU er een minimumtarief van 15 procent, maar landen kunnen elkaar alsnog aftroeven in het optuigen van fiscale aftrekposten.

Zo kent Nederland sinds 2010 een Innovatiebox, waardoor bedrijven die investeren in onderzoek en ontwikkeling slechts 9 procent vennootschapsbelasting betalen over een

deel van hun winst. ASML is dé grootverbruiker van die Innovatiebox, die het bedrijf waarschijnlijk honderden miljoenen euro's belastingkorting per jaar oplevert.

tij aan het keren

Het tij op het Binnenhof was wel iets aan het keren, tot zorg van ASML en andere multinationals. In oktober stemde de Tweede Kamer vrij onverwacht voor een versoering van de expatregeling. Die bepaalt dat buitenlandse kenniswerkers vijf jaar lang 30 procent minder inkomstenbelasting betalen dan hun Nederlandse collega's.

Die regeling is voor ASML belangrijk, want in Veldhoven bestaat 40 procent van het werknemersbestand uit expats. Andere recente politieke besluiten die ASML verkeerd in het keelgat zijn geschoten, zijn een nieuwe belasting van 15 procent op de inkoop van eigen aandelen en een bezuiniging op het Nationaal Groeifonds, een investeringsfonds voor innovatieve bedrijven.

Onder druk van ASML en VNO-NCW werken staatssecretaris Marnix van Rij (Belastingen) en Adriaansens nu aan voorstellen om al die fiscale verslechtingen terug te draaien. Zij willen die liefst al voor de Voorjaarsnota presenteren. De kans dat de Tweede Kamer akkoord gaat met die 'reparaties' is groot, want de meeste partijen die in het najaar de lastenverzwaringen voor bedrijven steunden hebben nu spijt.

 [Mail de redactie](#) ▾